

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНА

25 років
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

ПУЛЬС

*Зміни заради
майбутнього*

Над виданням працювали:

Володимир Мякоход, директор Центрального офісу впровадження децентралізаційної реформи

Юлія Вернигор, експерт Центрального офісу впровадження децентралізаційної реформи

Ольга Чепель, регіональний консультант з правових питань Чернівецького РВ

Марія Баран, регіональний консультант з правових питань Івано-Франківського РВ

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК
(видання третє)

Інформацію та матеріали, що містяться у виданні, дозволяється вільно копіювати, перевидавати й розповсюджувати по всій території України всіма способами, якщо це робиться безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й розповсюдженні є обов'язкове посилання на Асоціацію міст України.

ЗМІСТ

Передмова	3
Поняття спроможної територіальної громади	4
Повноваження органів місцевого самоврядування в об'єднаних територіальних громадах	8
Ресурсна база об'єднаних територіальних громад	10
Інфраструктурне та кадрове забезпечення об'єднаних територіальних громад	13
Форми державної підтримки добровільного об'єднання територіальних громад та приєднання територіальних громад до ОТГ	15
Перспективний план формування територій громад	17
Етапи добровільного об'єднання територіальних громад	18
Зразки проектів документів щодо добровільного об'єднання територіальних громад	26
Етапи добровільного приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад	43
Зразки проектів документів щодо добровільного приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад	48
Примірне Положення про старосту села (селища) об'єднаної територіальної громади	57

ПЕРЕДМОВА

Парламент у 2015 році ухвалив Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Для забезпечення його реалізації Уряд затвердив Методику формування спроможних територіальних громад (постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214). Саме ці акти визначають механізм та умови формування спроможних територіальних громад та регулюють відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст.

Разом з тим, Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад», який набрав чинності у березні 2017 року, визначено процедуру добровільного приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад.

Але який алгоритм цих процесів? Відповідь на ці запитання і містить пропоноване видання, яке носить інформаційно-роз'яснювальний та практичний характер. Практичний посібник розрахований у першу чергу на сільських, селищних, міських голів та депутатів місцевих рад. Також він буде корисний тим, хто займається практичною реалізацією положень чинного законодавства щодо формування спроможних територіальних громад.

Асоціація міст України

ПОНЯТТЯ СПРОМОЖНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Спроможною територіальною громадою є така територіальна громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законодавством, в інтересах жителів територіальної громади

За Європейською хартією місцевого самоврядування, яка є частиною законодавства України, місцеве самоврядування – це «право і спроможність органів місцевого самоврядування...здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення».

На сьогодні переважна більшість територіальних громад України, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможна їх виконувати через брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг тощо), а також брак кадрів відповідної кваліфікації. Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином – не утримуються приміщення шкіл і лікарень та інші будівлі комунальної власності, не забезпечується благоустрій території, нічне освітлення вулиць тощо.

Метою реформи місцевого самоврядування є, передусім, забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Йдеться про мобілізацію внутрішніх резервів територіальних громад.

Перш за все мова йде про створення реєстрів ресурсів громади, щоб у повній мірі зарахувати до своїх бюджетів 60% податку на доходи громадян. У ході реформи місцеві ради отримали власний земельний податок, ставки якого на своїй території кожна рада встановлюватиме самостійно. При цьому до юрисдикції кожної ради передаються всі землі відповідної громади, в тому числі й за межами населених пунктів. Також запроваджено обов'язковий у країнах зі спроможним місцевим самоврядуванням місцевий податок на нерухоме майно. Рішення про його запровадження та про його ставки кожна місцева рада теж приймає самостійно. Громада отримала також 5% від продажу алкогольних та тютюнових виробів. Крім того, за бюджетами місцевого самоврядування залишаться 100% єдиного податку та інші місцеві податки і збори.

Однак навіть наділення цими ресурсами переважної більшості наявних дрібних територіальних громад їхньої спроможності не забезпечить. Надмірна частина ресурсів у таких громадах і далі витратиться на утримання управлінського апарату, а для реалізації серйозних проектів місцевого розвитку коштів не вистачатиме. Тому реформа місцевого самоврядування, враховуючи позитивний як європейський, так і власний історичний досвід, передбачає об'єднання (укрупнення) територіальних громад.

При цьому за кошти платників податків утримуватиметься одна рада, один голова, один виконком, а не декілька – що збереже кошти для реальних справ. З більшої території до місцевого бюджету можна зібрати значно більші податкові обсяги. Це дозволить місцевим радам об'єднаних громад вже в найближчому майбутньому

забезпечити додатковими робочими місцями їх жителів та значно покращити стан населених пунктів, а значить, і якість життя громадян.

Однак укрупнення території громад не може бути довільним, воно має свої логічні межі. Відстань від центру громади до її найдалшого населеного пункту має бути такою, щоб у екстрених випадках її не довше ніж за 30 хвилин могли подолати пожежна команда, швидка допомога, поліцейський патруль. Допомога, надана через більший проміжок часу, різко втрачає ефективність.

Питання визначення меж нових, об'єднаних територіальних громад вирішуватиметься органами влади обласного рівня з урахуванням як об'єктивних критеріїв, так і думки громадян.

Після консолідації громади села, які не матимуть власних сільрад, будуть представлені в місцевій раді своїми депутатами, а у виконкомі – сільськими старостами. Старости та депутати здійснюватимуть зв'язок між односельцями і владою громади та вирішуватимуть різні проблеми його жителів у раді та виконкомі.

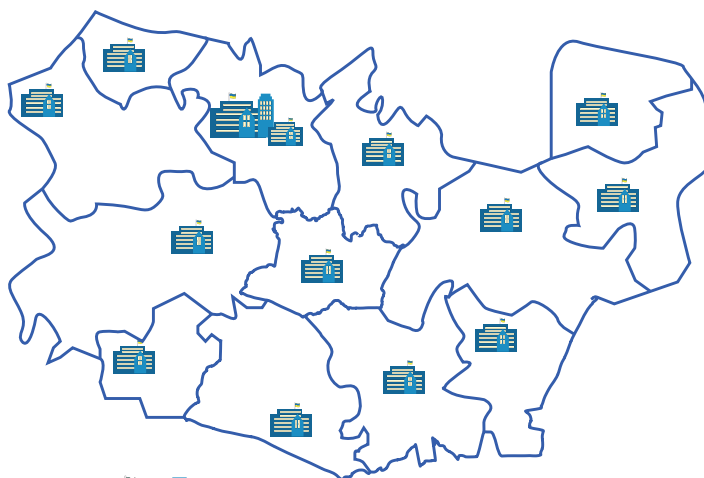
До центрів спроможних громад (тобто ближче до громадян, що живуть поза райцентрами) будуть перенесені з районних центрів місця надання низки важливих послуг – адміністративних, соціальної допомоги через територіальні центри, пожежні, правоохоронні, санітарно-епідеміологічної служби тощо. У разі нестачі приміщень, інших елементів інфраструктури для надання всіх необхідних послуг громадам надаватиметься допомога міжнародних донорських організацій так і з державного бюджету на їх придбання чи побудову.

Схематичне зображення змін, які очікуються в Україні в результаті децентралізаційної реформи, представлено на наступних схемах.

ТЕРИТОРІЯ ОБЛАСТІ: ДО ТА ПІСЛЯ РЕФОРМИ

ДО

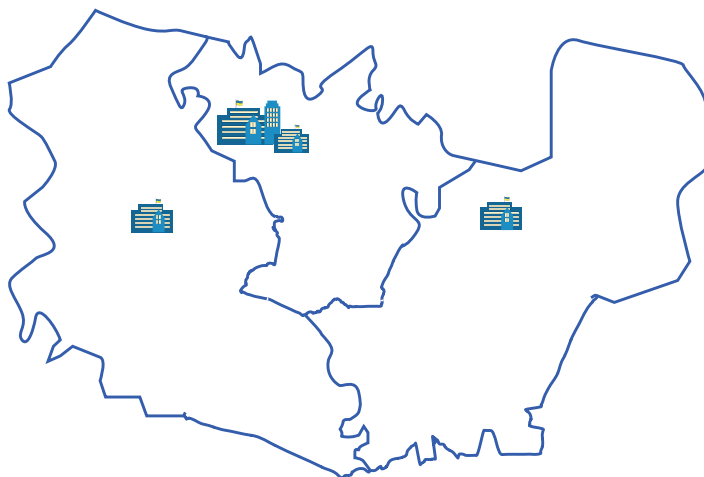

Обласна рада та ОДА

Районна рада та РДА

ПІСЛЯ

ОДА, обласна рада та виконком

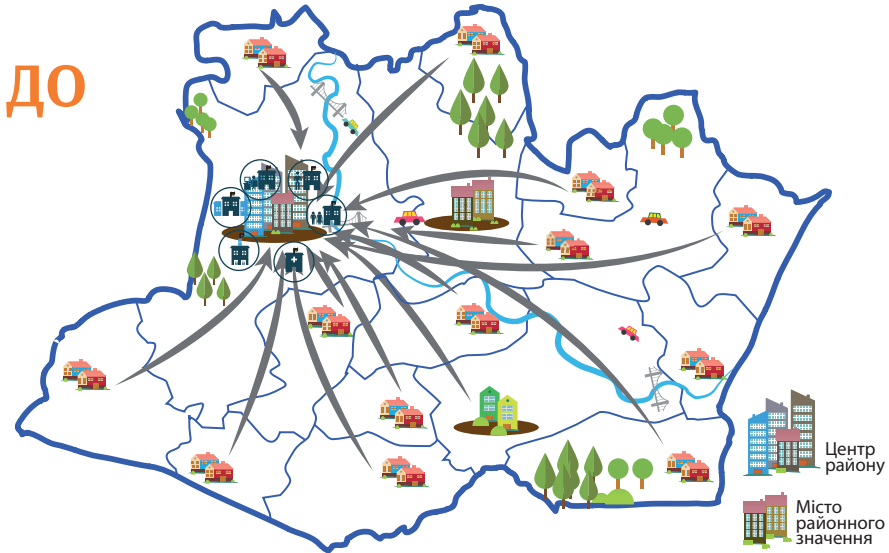

РДА, районна рада та виконком

ТЕРИТОРІЯ РАЙОНУ: ДО ТА ПІСЛЯ РЕФОРМИ

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Розподіл повноважень згідно з принципом субсидіарності. Це один з головних принципів децентралізації, відповідно до якого найбільше повноважень мають мати ті органи влади, які є найближчими до людей, і на рівні яких вирішення завдань та надання послуг є найбільш ефективним та найменш ресурсовитратним. Реформою передбачається закріплення за громадами (села, селища, міста) найбільшого переліку повноважень.

Органи місцевого самоврядування отримують необхідні кадрові та фінансові ресурси та інфраструктурний потенціал для належного виконання повноважень. Розгляньмо докладніше, які ж повноваження отримують об'єднані територіальні громади:

планування розвитку громади та формування бюджету

управління земельними ресурсами

надання житлово-комунальних послуг (теплопостачання і водовідведення, управління відходами, утримання об'єктів комунальної власності)

організація пасажирських перевезень на території громади

пожежна охорона

управління школами та дитсадками

утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних майданчиків

економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва

розвиток місцевої інфраструктури: утримання та будівництво доріг; водо-, тепло-, газопостачання і водовідведення та благоустрій території

утримання вулиць і доріг на території громади

громадська безпека силами муніципальної поліції

соціальні послуги в громадах

адміністративні послуги через центри їх надання (в громадах)

первинна медична допомога

Слід зазначити, що об'єднані відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» територіальні громади отримають весь спектр повноважень, що їх наразі мають міста обласного значення. Докладніше перелік видаткових повноважень об'єднаних територіальних громад визначено у статтях 89, 91 Бюджетного кодексу України.

Крім того, в об'єднаних територіальних громадах мешканці мають бути забезпечені послугами, що надаються органами державної влади.

Послуги підрозділів державних органів в громадах

виплата пенсій, субсидій,
забезпечення
пільгами

казначейське
обслуговування

контроль санітарного
та епізоотичного
стану

реєстрація актів
цивільного стану

РЕСУРСНА БАЗА ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Об'єднана територіальна громада одержує додаткові фінансові та майнові ресурси. Основні з них:

- 60% ПДФО (зараз 0) на власні повноваження
- Державні субвенції (медична, освітня)
- Право розпоряджатися землями на території об'єднаної територіальної громади.

громади.

Розглянемо докладніше перелік податкових та неподаткових надходжень місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад (детальніше викладено у статтях 64, 69-1, 71 Бюджетного кодексу України).

ЗБОРИ ТА ІНШІ ПЛАТЕЖІ

- державне мито
- плата за надання адміністративних послуг; адміністративні штрафи та штрафні санкції
- збір за місця для паркування транспортних засобів
- туристичний збір
- плата за ліцензії та сертифікати на певні види господарської діяльності
- надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності
- рентні плати за користування надрами (в тому числі для видобування корисних копалин), за спеціальне використання води та водних об'єктів, лісових ресурсів;
- орендна плата за водні об'єкти (їх частини)
- плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів (банківські депозити)
- концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності
- **80 %** коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів об'єднаних територіальних громад за здані золото, платину, метали платинової групи у вигляді брухту і відходів, дорогоцінне каміння, і 50 % коштів за здане ними у вигляді брухту і відходів срібло
- **75 %** коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва
- **50 %** грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності
- **10 %** вартості питної води від суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють реалізацію питної води через системи централізованого водопостачання з відхиленням від відповідних стандартів
- плата за надання місцевих гарантій
- **1,5 %** коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції, на території громад, де знаходиться відповідна ділянка надр (газ, нафта)
- **55 %** коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності

ІНШІ ДОХОДИ

- різноманітні трансферти (базова дотація, медична та освітня субвенції, інші субвенції, капітальні трансферти)
- власні надходження бюджетних установ
- цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій і громадян до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища; надходження з інших цільових фондів
- надходження в рамках програм допомоги і грантів міжнародних фінансових організацій та Європейського Союзу
- кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту
- кошти від відчуження комунального майна та від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них
- дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є комунальна власність
- повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів: індивідуальним сільським забудовникам; молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, а також пеня і відсотки за користування ними
- кошти від реалізації безхазяйного майна, знахідок, спадкового майна
- частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету
- місцеві запозичення
- кошти від повернення кредитів, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними
- кошти, отримані в процесі здійснення державних закупівель
- інші доходи

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У спроможних територіальних громадах органи місцевого самоврядування мають забезпечити надання громадянам усіх необхідних публічних послуг. Для цього необхідні приміщення для розміщення відповідних служб. При цьому:

1. Частина територіальних громад, які будуть сформовані навколо сьогodнішніх районних центрів та міст обласного значення, вже забезпечена необхідними приміщеннями. Міста обласного значення вже мають відповідні повноваження з відповідною інфраструктурою. У районних центрах органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад отримують існуючу інфраструктуру та повноваження, які на сьогодні є в наявності у районних державних адміністраціях (районних рад). Тобто повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо здійснюватимуть органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, а не місцеві державні адміністрації.

2. Інші громади для того, щоб стати спроможними, мають бути забезпечені відповідними приміщеннями, у першу чергу для розміщення нових служб.

Мінімальні вимоги до необхідної інфраструктури спроможної громади:

Приміщення для органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади з урахуванням додаткових функцій управління фінансами та комунальною власністю, містобудівною діяльністю, освітою, охороною здоров'я, культурою, соціальним захистом тощо. Рекомендована мінімальна площа **800 м²**.

Приміщення для поліклініки (амбулаторії), лікарні широкого профілю. Рекомендована мінімальна площа **1200 м²**.

Приміщення для територіального центру надання соціальних послуг. Рекомендована мінімальна площа **200 м²**.

Приміщення для Центру надання адміністративних послуг. Рекомендована мінімальна площа **100 м²**.

Окрема будівля для органів правопорядку та муніципальної варти. Рекомендована мінімальна площа **100 м²**.

Приміщення для органів державної влади (пенсійного фонду, центру зайнятості, казначейства, реєстрації актів цивільного стану та майнових прав). Рекомендована мінімальна площа **100 м²**.

Приміщення для пожежної частини. Рекомендована мінімальна площа **200 м²**.

Загалом, мінімальна площа приміщень – **2700 м²**

Вимоги до приміщень освітніх закладів не враховуються, оскільки в процесі формування спроможних територіальних громад їхня мережа не потребуватиме розширення.

Потреба в приміщеннях може задовольнятися за рахунок: а) будівель, що не використовуються (наприклад, приміщення колишніх бюджетних установ в населених пунктах, що мали раніше статус районних центрів); б) придбання приватних

будівель (наприклад, садиби, які в сільській місцевості недорого коштують); в) надання державою фінансової підтримки.

Виходячи з повноважень органів місцевого самоврядування спроможних територіальних громад, пропонуємо умовну мінімальну структуру їх виконавчих органів:

Голова територіальної громади
2-3 заступники голови територіальної громади
Секретар ради територіальної громади
Фінансове управління
Відділ комунальної власності та земельних відносин
Сектор з юридичних питань
Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури
Відділ економічного розвитку та інвестицій (Інститут розвитку громади)
Відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва
Служба містобудівного кадастру
Загальний відділ
Сектор організаційно-кадрової роботи
Центр надання адміністративних послуг
Сектор з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і територій
Архівний відділ
Відділ освіти, молоді та спорту
Відділ культури, туризму та з питань діяльності засобів масової інформації
Управління соціального захисту населення та праці
Служба у справах дітей, центр сім'ї та молоді, центр обліку бездомних осіб
Відділ охорони здоров'я
Старости територіальної громади у складі виконавчого комітету

ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ПРИЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДО ОТГ

Відповідно до статей 9, 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» визначено декілька форм державної підтримки новоутвореним об'єднаним територіальним громадам:

Форма підтримки	Суть підтримки	Відповідальні виконавці
Інформаційно-просвітницька	Проведення заходів для ЗМІ та громадськості з метою інформування їх про суть, інструменти реформування місцевого самоврядування, децентралізації влади, а також про переваги від об'єднання для розвитку громад та позитивний вплив на життя громадян. Здійснення матеріально-технічного забезпечення (надання приміщень, оргтехніки, матеріалів тощо) заходів, присвячених добровільному об'єднанню/приєднанню та формуванню спроможних територіальних громад.	Рада Міністрів АПК, місцеві державні адміністрації
Організаційна		
Методична	Надання роз'яснень щодо добровільного об'єднання територіальних громад та приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад	Мінрегіон

Фінансова	<p>1. Надання коштів з Державного фонду регіонального розвитку на проекти, спрямовані на підтримку добровільно об'єднаних територіальних громад, підготовлені відповідно до Бюджетного кодексу України та Порядку використання цих коштів.</p> <p>2. Надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенції з державного бюджету на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади. Розподіл субвенції здійснюється відповідно до вимог ст. 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 200.</p>	<p>1.1. Виконавці визначені в ст. 24-1 Бюджетного кодексу України та постанові Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 196.</p> <p>2.1. Рада міністрів АРК, обласні державні адміністрації вносять пропозиції за поданням місцевої ради об'єднаної територіальної громади щодо фінансової підтримки не пізніше 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому передбачається надання такої фінансової підтримки;</p> <p>2.2. Мінрегіон – узгодження пропозицій;</p> <p>2.3. Мінфін – узгодження пропозицій;</p> <p>2.4. Уряд – затверджує Порядок надання субвенції.</p>
-----------	---	---

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ ГРОМАД

Згадане ресурсне забезпечення отримають лише спроможні об'єднані територіальні громади.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» Кабінет Міністрів України може визнати об'єднану територіальну громаду спроможною, за умови її утворення в порядку, визначеному розділом II цього Закону, навколо населеного пункту, визначеного перспективним планом формування територій громад Автономної Республіки Крим, області як адміністративного центру об'єднаної територіальної громади, а також якщо кількість населення об'єднаної територіальної громади становить не менше половини кількості населення територіальних громад, які мали увійти до такої об'єднаної територіальної громади відповідно до перспективного плану формування територій громад Автономної Республіки Крим, області.

Таким чином, головним документом для формування спроможних громад є Перспективний план, який розробляється та затверджується відповідно до статті 11 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» і має відповідати вимогам Методики формування спроможних територіальних громад, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 року № 214.

За своєю суттю Перспективний план – це бачення державою ефективного територіального устрою на базовому рівні в межах відповідної області. Перспективний план розробляється з метою формування територіальних громад (за відповідними типами – сільські, селищні, міські), органи місцевого самоврядування яких спроможні виконувати всі функції, покладені законом на них.

Перспективний план має охоплювати всю територію області, розробляється і приймається для того, щоб у регіоні не залишалось неспроможних територіальних громад – таких, чиї органи місцевого самоврядування не мають власного ресурсного забезпечення, достатнього для виконання власних повноважень з вирішення питань місцевого значення.

Проект перспективного плану розробляється в електронному та паперовому вигляді та включає:

графічну частину, яка відображає межі спроможних територіальних громад, їх потенційні адміністративні центри та всі населені пункти, що увійшли до їх складу;

перелік спроможних територіальних громад із зазначенням найменувань територіальних громад, що входять до їх складу.

Проект перспективного плану схвалюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною обласною радою та вноситься в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України разом з паспортами спроможних територіальних громад для його затвердження. Під час розроблення проекту Перспективного плану уповноважені облдержадміністрацією посадові особи проводять консультації з представниками органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, а також суб'єктами господарювання та їх громадськими об'єднаннями.

ЕТАПИ ДОБРОВОЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (далі - Закон) передбачає декілька послідовних етапів процесу об'єднання територіальних громад і визначає часові рамки цих етапів (табл. 1).

Слід зазначити, що відповідно до статті 4 Закону добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких умов:

1) у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

2) територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;

3) об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;

4) при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

5) якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.

Адміністративним центром об'єднаної територіальної громади визначається населений пункт (село, селище, місто), який має розвинуту інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру території об'єднаної територіальної громади.

Добровільне об'єднання територіальних громад не призводить до зміни статусу населених пунктів як сільської чи міської місцевості.

Найменування об'єднаної територіальної громади, як правило, є похідним від найменування населеного пункту (села, селища, міста), визначеного її адміністративним центром.

Табл. 1

Етапи добровільного об'єднання територіальних громад та їх строки

Етапи об'єднання	Максимальний строк за законом (дні)	Достатня фактична тривалість (дні)
ПІДГОТОВЧІ ДІЇ		
Вивчення пропозиції щодо ініціювання об'єднання та її громадське обговорення	до 30 з дня надходження пропозиції	до 10 з підготовкою

Розгляд пропозиції щодо об'єднання на сесії ради (ініціатора) (готується одночасно з обговоренням)	не визначено	2 з підготовкою і оформленням результатів
Надання пропозиції про об'єднання суміжним територіальним громадам	не визначено	1
Вивчення пропозиції щодо об'єднання та її громадське обговорення у суміжній територіальній громаді	до 30 з дня надходження пропозиції	до 10 з підготовкою
Розгляд пропозиції щодо об'єднання на сесії ради суміжної територіальної громади (готується одночасно з обговоренням)	не визначено	2 з підготовкою і оформленням результатів
ПРОЦЕДУРА ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД		
Утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад	не визначено	1
Підготовка проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад та їх громадське обговорення	до 60 обговорення проектів	До 10 з підготовкою
Схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання всіма радами територіальних громад, які об'єднуються	до 30	2 з підготовкою і оформленням результатів

Направлення проекту рішення щодо об'єднання територіальних громад Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку відповідності його Конституції та законам України	до 5	2
Підготовка висновку щодо відповідності проекту рішення щодо об'єднання територіальних громад Конституції та законам України	до 10	3
Прийняття рішення радами щодо добровільного об'єднання або про проведення місцевого референдуму щодо підтримки об'єднання територіальних громад	не визначено	3
Загальна тривалість процесу	більше 165	46

Розглянемо наведені етапи більш детально.

Передусім увесь процес добровільного об'єднання територіальних громад розділимо на дві частини: підготовчі дії та процедура добровільного об'єднання територіальних громад.

I. Підготовчі дії

Перший етап – Ініціювання об'єднання.

Відповідно до статті 5 Закону ініціаторами добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст можуть бути:

- 1) сільський, селищний, міський голова;
- 2) не менш як третина депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- 3) члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи;
- 4) органи самоорганізації населення відповідної території (за умови представлен-

ня ними інтересів не менш як третини членів відповідної територіальної громади).

Форма пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад може бути у вигляді:

а) *розпорядження* сільського, селищного, міського голови про ініціювання об'єднання (стаття 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»), якщо таке об'єднання ініціює сільський, селищний, міський голова;

б) *письмового звернення* до сільського, селищного, міського голови від депутатів, якщо таке об'єднання ініціюється третиною депутатів від загального складу місцевої ради;

в) *письмового звернення членів територіальної громади або органів самоорганізації населення* до сільського, селищного, міського голови з доданим відповідним протоколом проведених зборів, після надходження такого звернення голова приймає розпорядження.

Пропозиція щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад повинна, зокрема, містити:

1) перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;

2) визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування.

Другий етап - Вивчення пропозиції щодо ініціювання об'єднання та її громадське обговорення.

Статтею 5 Закону встановлено, що сільський, селищний, міський голова забезпечує вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції.

Порядок проведення громадського обговорення з питань, передбачених Законом, визначається сільською, селищною, міською радою. Тобто, кожною місцевою радою має бути визначений власний конкретний порядок проведення громадського обговорення виключно з питань добровільного об'єднання (приєднання) територіальних громад. Рішення місцевою радою про затвердження порядку проведення громадського обговорення, як правило, має прийматися до ініціювання добровільного об'єднання або до прийняття рішення щодо надання згоди про об'єднання. При цьому, враховуючи зміст статті 7 Закону, формами громадського обговорення можуть бути - громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю.

Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради для її розгляду на наступній сесії.

Третій етап – Розгляд пропозиції щодо об'єднання на сесії ради (ініціатора).

Відповідно до ч.3 статті 5 Закону після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи.

Четвертий етап - Надання пропозиції про об'єднання суміжним територіальним громадам.

Згідно зі статтею 6 Закону сільський, селищний, міський голова після прийняття

відповідною радою рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад надсилає пропозицію про таке об'єднання сільському, селищному, міському голові суміжної територіальної громади.

Звертаємо увагу, що пропозиція про об'єднання має надсилатися виключно суміжним територіальним громадам, оскільки відповідно до статті 3 Закону суб'єктами добровільного об'єднання територіальних громад є виключно суміжні територіальні громади сіл, селищ, міст.

П'ятий етап - Вивчення пропозиції щодо об'єднання та її громадське обговорення у суміжній територіальній громаді.

Сільський, селищний, міський голова суміжної територіальної громади забезпечує вивчення пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради для її розгляду на наступній сесії (стаття 6 Закону).

Шостий етап - Розгляд пропозиції щодо об'єднання на сесії ради суміжної територіальної громади.

Відповідно до ч.2 статті 6 Закону, після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи або про відмову в наданні згоди

II. Процедура добровільного об'єднання територіальних громад

Перший етап - Утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Частинами 3 та 4 статті 6 Закону, передбачено, що у разі прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад сільський, селищний, міський голова, який ініціював об'єднання, приймає рішення про утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад та інформує про це Верховну Раду Автономної Республіки Крим, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, відповідні обласну раду, обласну державну адміністрацію.

Спільна робоча група формується з однакової кількості представників від кожної територіальної громади, що об'єднується.

Утворення спільної робочої групи є початком процедури добровільного об'єднання територіальних громад.

Спільна робоча група готує проекти відповідних рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Другий етап – Підготовка проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад та їх громадське обговорення.

Відповідно до статті 7 Закону проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад повинні, зокрема, містити:

1) перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;

- 2) визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування;
- 3) план організаційних заходів щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Закон не визначає строк підготовки спільною робочою групою проектів рішень щодо об'єднання. Проте такі строки мають бути об'єктивно розумними.

Сільські, селищні, міські голови забезпечують щодо підготовлених спільною робочою групою проектів рішень стосовно добровільного об'єднання територіальних громад протягом 60 днів проведення обов'язкового громадського обговорення.

За результатами громадського обговорення підготовлених спільною робочою групою проектів рішень щодо об'єднання, сільські, селищні, міські голови вносять питання про його схвалення на розгляд сільських, селищних, міських рад.

Третій етап – Схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання всіма радами територіальних громад, які об'єднуються.

Питання про схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад розглядається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дня його внесення на їх розгляд та з врахуванням результатів громадського обговорення (стаття 7 Закону).

У разі підтримки сесію рад проекту рішення щодо добровільного об'єднання, нею приймається рішення про схвалення такого проекту.

Четвертий етап – Направлення проекту рішення щодо об'єднання територіальних громад Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку відповідності його Конституції та законам України.

Схвалені сільськими, селищними, міськими радами проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад у п'ятиденний строк подаються Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту Конституції та законам України (стаття 7 Закону).

П'ятий етап – Підготовка висновку щодо відповідності проекту рішення щодо об'єднання територіальних громад Конституції та законам України.

Згідно зі статтею 7 Закону Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад готує відповідний висновок, що затверджується постановою Ради міністрів Автономної Республіки Крим, розпорядженням голови обласної державної адміністрації.

У разі встановлення невідповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад Конституції та законам України Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація повертає його на доопрацювання у порядку, встановленому цим Законом.

Тобто обласна державна адміністрація повідомляє про факти невідповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад нормам Конституції та законів України, вказуючи на необхідність доопрацювання поданого проекту, що дає право громадам після доопрацювання проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад повторно направити проект рі-

шення для отримання висновку.

Шостий етап – Прийняття рішення радами щодо добровільного об'єднання або про проведення місцевого референдуму щодо підтримки об'єднання територіальних громад.

У разі відповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад Конституції та законам України на розгляд наступної сесії сільський, селищний, міський голова виносить питання щодо прийняття рішення про добровільне об'єднання територіальних громад або про проведення місцевого референдуму щодо підтримки об'єднання територіальних громад (стаття 7 Закону).

Об'єднана територіальна громада, відповідно до статті 8 Закону, вважається утвореною з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад, або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі та за умови відповідності таких рішень висновку, передбаченому частиною четвертою статті 7 Закону.

У разі прийняття сільськими, селищними, міськими радами рішень про добровільне об'єднання територіальних громад, а також у разі підтримки добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі сільський, селищний, міський голова територіальної громади, в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, звертається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку (стаття 7 Закону).

Зауважимо, що Законом не встановлено строку протягом якого сільський, селищний, міський голова територіальної громади, в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, повинен звернутись до обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших місцевих виборів.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання рішень про добровільне об'єднання територіальних громад у разі їх відповідності висновку, передбаченому частиною четвертою статті 7 Закону, звертається до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

Про таке звернення Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація одночасно інформує Верховну Раду України, Верховну Раду Автономної Республіки Крим, відповідні обласні ради, відповідні ради, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад.

Повноваження сільських, селищних, міських рад, сільських, селищних, міських голів, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, завершуються в день набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою.

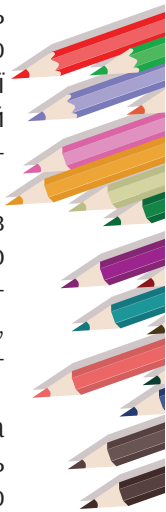
Після завершення повноважень сільських, селищних, міських рад, обраних те-

риторіальними громадами, що об'єдналися, їхні виконавчі комітети продовжують здійснювати свої повноваження до затвердження сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, персонального складу її виконавчого комітету. Протягом зазначеного строку сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою, очолює такі виконавчі комітети та входить до їх персонального складу.

Після завершення повноважень сільського голови, який одноособово виконував функції виконавчого органу сільської ради у територіальній громаді, що увійшла до об'єднаної територіальної громади, відповідні функції одноособово виконує сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою, з дня набуття ним повноважень до затвердження відповідною сільською, селищною, міською радою персонального складу її виконавчого комітету.

Об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою (ч. 3 статті 8 Закону).

ЗРАЗКИ ПРОЕКТІВ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1. Зразок проекту розпорядження міського, селищного, сільського голови щодо ініціювання добровільного об'єднання.

Проект

_____ міський (селищний, сільський) голова
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від «___» _____ 2017 року

№ _____

Про ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст

Відповідно до частин 1, 2 статті 5 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Ініціюю добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Провести громадське обговорення щодо можливого добровільного об'єднання територіальних громад протягом 30 днів з дня прийняття цього розпорядження *(зазначається відповідальний виконавець або орган)*.
3. Включити до порядку денного _____ сесії _____ скликання _____ міської (селищної, сільської) ради питання про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

2. Зразок проекту розпорядження міського, селищного, сільського голови щодо вивчення пропозиції стосовно ініціювання добровільного об'єднання.

Проект

_____ міський (селищний, сільський) голова
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від « ____ » _____ 2017 року

№ _____

Про вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення

Відповідно до частин 2, 3 статті 5 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з урахуванням звернення депутатів міської (селищної, сільської) ради (членів територіальної громади, органів самоорганізації населення):

1. Провести вивчення пропозиції депутатів міської (селищної, сільської) ради (членів територіальної громади, органів самоорганізації населення) щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад та подати відповідну інформацію *(зазначається відповідальний виконавець або орган)*.
2. Провести громадське обговорення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад протягом 30 днів з дня її надходження *(зазначається відповідальний виконавець або орган)*.
3. Включити до порядку денного _____ сесії ____ скликання _____ міської (селищної, сільської) ради питання про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____ та делегування представника (-ів) до спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.
4. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

3. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про затвердження порядку проведення громадського обговорення з питань, передбачених Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ____ скликання

від «__» _____ № _____

Про затвердження Порядку проведення громадського обговорення з питань добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад

Відповідно до частини 4 статті 5 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Затвердити Порядок проведення громадського обговорення з питань добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад (додається).

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

Проект

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення від «__» ____ 2017 року
№ ____ міської
(селищної, сільської) ради ____ сесії
__ скликання

ПОРЯДОК

проведення громадського обговорення з питань добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад

1. Цей Порядок визначає механізм проведення громадського обговорення та основні вимоги до його організації та розгляду узагальнених пропозицій (зауважень) під час розгляду питань добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

2. Громадське обговорення проводиться з метою залучення представників громадськості до розгляду пропозицій щодо добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад під час прийняття відповідного рішення. Участь у громадському обговоренні можуть брати фізичні та юридичні особи.

3. Організатори громадського обговорення самостійно визначають форми його проведення (конференція, форум, громадські слухання, засідання за круглим столом, загальні збори, зустрічі, теле- або радіодебати, Інтернет-конференція, електронна консультація), виходячи з необхідності залучення якомога більшої кількості заінтересованих учасників та власних організаційних можливостей.

4. Громадське обговорення передбачає:

1) вирішення організаційних (технічних) питань:

- час та дату проведення громадського обговорення;
- місце проведення громадського обговорення;
- визначення цільової групи та ефективного способу інформування потенційних учасників для участі у заході (у разі необхідності складаються списки учасників);

Забезпечення участі у громадських обговореннях цільових груп та всіх потенційно зацікавлених сторін можна досягти шляхом інформування їх у будь-який доступний спосіб. Як правило, інформуванням потенційних зацікавлених сторін займається ініціатор громадських обговорень.

Серед можливих способів інформування цільових груп та зацікавлених сторін про проведення громадських обговорень найбільш поширеними є:

- оголошення у засобах масової інформації (у пресі, на телебаченні, радіо, в Інтернеті);

- розсилання письмових запрошень;

- усне повідомлення про проведення громадських обговорень під час масових заходів: після богослужінь, концертів тощо.

2) опрацювання організаторами громадського обговорення висловлених пропозицій (зауважень) щодо добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад та проведення аналізу поданих пропозицій (зауважень);

3) узагальнення та оприлюднення результатів громадського обговорення.

5. Рішення про проведення громадського обговорення приймається його організатором з урахуванням вимог, установлених Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», і повинно містити питання, що виносяться на громадське обговорення, строк його проведення та імена відповідальних осіб.

6. Пропозиції (зауваження) учасників громадського обговорення подаються у письмовій чи усній формі, надсилаються електронною поштою із зазначенням прізвища, імені, по батькові та адреси особи, яка їх подає.

Пропозиції (зауваження) реєструються організатором громадського обговорення.

Юридичні особи подають пропозиції (зауваження) у письмовій чи електронній формі із зазначенням їх найменування та місцезнаходження.

Анонімні пропозиції (зауваження) не реєструються і не розглядаються.

7. Організатор громадського обговорення не зобов'язаний перевіряти достовірність інформації про фізичних або юридичних осіб, яка міститься у поданих ними відповідно до пункту 6 цього Порядку документах.

8. У ході проведення конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей з громадськістю у рамках громадського обговорення ведеться протокол, у якому фіксуються всі пропозиції (зауваження).

9. Організатор громадського обговорення протягом 2 днів після закінчення строку подання пропозицій (зауважень) узагальнює їх та готує звіт, у якому зазначаються найменування організатора, зміст питання, що виносилося на громадське обговорення, інформація про осіб, які взяли участь в обговоренні порушеного питання, а також узагальнений аналіз пропозицій (зауважень), що надійшли під час проведення громадського обговорення.

4. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ___ скликання

від «___» _____ № _____

Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника до спільної робочої групи

Відповідно до частини 1 статті 6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши ініціативу міського (селищного, сільського) голови (депутатів, членів територіальної громади, органу самоорганізації населення) щодо об'єднання територіальних, та враховуючи результати громадського обговорення цієї ініціативи, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Надати згоду на добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Міському (селищному, сільському) голові звернутися до _____, _____, _____ суміжних рад з пропозицією про добровільне об'єднання територіальних громад.
3. Делегувати до складу спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад:
_____
_____
_____.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

5. Зразок проекту листа міського (селищного, сільського) голови із пропозицією щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Проект

_____ міському
(селищному, сільському) голові

_____

Просимо розглянути відповідно до вимог Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» пропозицію щодо добровільного об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду з центром у місті (селищі, селі) _____.

Додатки:

1. Ініціатива міського (селищного, сільського) голови (розпорядження міського (селищного, сільського) голови) (звернення депутатів, членів громади, органу самоорганізації населення) на ___ арк.;
2. Рішення _____ міської (селищної, сільської) ради від «___» _____ 2017 року №_____ «Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад» на ___ арк.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

6. Зразок проекту розпорядження міського (селищного, сільського) голови про вивчення пропозиції суміжної територіальної громади щодо об'єднання.

Проект

_____ міський (селищний, сільський) голова
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від «___» _____ 2017 року

№ _____

Про вивчення пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення

Відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з урахуванням звернення _____ міського (селищного, сільського) голови:

1. Виконавчому комітету вивчити звернення (пропозицію) _____ міського (селищного, сільського) голови щодо добровільного об'єднання територіальних громад та подати відповідні пропозиції.
2. Провести громадське обговорення пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад протягом 30 днів з дня її надходження.
3. Включити до порядку денного _____ сесії ____ скликання _____ міської (селищної, сільської) ради питання про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

7. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад, запропоноване суміжною територіальною громадою.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії _____ скликання

від «__» _____ № _____

Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника до спільної робочої групи

Відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши пропозицію _____ міського (селищного, сільського) голови щодо об'єднання, враховуючи результати громадського обговорення цієї пропозиції, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Надати згоду на добровільне об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Делегувати до складу спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад: міського (селищного, сільського) голову; _____; _____.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

8. Зразок проекту розпорядження міського (селищного, сільського) голови про утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Проект

_____ міський (селищний, сільський) голова
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від « ____ » _____ 2017 року

№ _____

Про утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад

Відповідно до частини 3 статті 6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з урахуванням рішення _____, _____, _____ рад про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад:

1. Утворити спільну робочу групу з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад у складі:

_____, _____ сільський голова;
_____, секретар _____ сільської ради;
_____
_____.

2. Спільній робочій групі забезпечити підготовку проектів рішень щодо об'єднання територіальних громад згідно з вимогами Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».
3. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

9. Зразок проекту листа міського (селищного, сільського) голови щодо інформування Верховної Ради АРК, Ради міністрів АРК, обласної ради, обласної державної адміністрації про створення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

(На бланку)

Проект

Голові _____
_____ (ППП)

Відповідно до ч. 3 ст.6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» інформуємо про створення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.

Додаток:

Копія розпорядження про утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад від _____ 2017 р. № ____.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

10. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про об'єднання, який готується спільною робочою групою.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ___ скликання

від «___» _____ № _____

Про добровільне об'єднання територіальних громад

Відповідно до статей 2, 4, 6, 7, 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Об'єднатися з територіальними громадами сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Установити, що повноваження міської (селищної, сільської) ради, міського (селищного, сільського) голови завершуються в день набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, міським (селищним, сільським) головою територіальної громади, утвореної внаслідок добровільного об'єднання.
3. Визначити, що правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, є _____ міська (селищна, сільська) рада, утворена внаслідок добровільного об'єднання, з дня набуття нею повноважень.
4. Затвердити план організаційних заходів щодо добровільного об'єднання територіальних громад (додається).
5. Доручити _____ міському (селищному, сільському) голові _____ звернутися до обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

Проект

Додаток до
Рішення від «__» ____ 2017 року
№ ____ міської
(селищної, сільської) ради ____ сесії
____ скликання

ПЛАН

організаційних заходів щодо добровільного об'єднання територіальних громад

1. Об'єднаній територіальній громаді передбачити приміщення (будівлю) для розташування служб:

- приміщення для органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади з урахуванням додаткових функцій управління фінансами та комунальною власністю, містобудівною діяльністю, освітою, охороною здоров'я, культурою, спортом, туризму, соціальним захистом тощо;

- приміщення для поліклініки (амбулаторії, ФАП), Центру первинної медико-санітарної допомоги;

- приміщення для територіального центру соціального захисту;

- приміщення для центру надання адміністративних послуг;

- окрема будівля для органів правопорядку;

- приміщення для органів державної влади (пенсійного фонду, центру зайнятості, казначейства, реєстрації актів цивільного стану та майнових прав);

- приміщення для пожежної частини та інших, у разі необхідності.

2. Здійснити заходи щодо кадрового забезпечення всіх служб.

3. Міській (селищній, сільській) раді:

- забезпечити подання роз'яснювальних матеріалів з питань об'єднання територіальних громад у місцеві ЗМІ, у мережу Інтернет;

- після прийняття рішення про добровільне об'єднання територіальних громад голові територіальної громади, в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, звернутися з поданням до обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до ЦВК для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку;

- розробити у відповідності до чинного законодавства організаційну структуру та штатний розпис виконавчого комітету об'єднаної територіальної громади;

- розрахувати кошторис витрат на утримання органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади;

- визначити перелік населених пунктів об'єднаної територіальної громади, в яких обирається староста;
- підготувати проект положення про старосту;
- опрацювати план можливих заходів щодо працевлаштування вивільнених працівників відповідно до чинного трудового законодавства;
- провести інвентаризацію майна, що перебуває у комунальній власності територіальних громад, що об'єднуються.

...
Вказуються інші організаційні заходи, необхідні для здійснення об'єднання територіальних громад відповідно до Закону.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

Довідково: З алгоритмом основних дій з реорганізації органів місцевого самоврядування можна ознайомитися у Практичному посібнику з питань організації роботи органів місцевого самоврядування ОТГ за посиланням - <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/mod4web.pdf>

11. Зразок проекту розпорядження міського (селищного, сільського) голови про проведення громадського обговорення проектів рішень щодо добровільного об'єднання.

Проект

_____ міський (селищний, сільський) голова
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від «___» _____ 2017 року

№ _____

Про громадське обговорення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад

Відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Провести громадське обговорення протягом 60 днів проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад, підготовленого спільною робочою групою.
2. Включити до порядку денного _____ наступної сесії _____ скликання _____ міської (селищної, сільської) ради питання про схвалення проекту рішення міської (селищної, сільської) ради щодо добровільного об'єднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
3. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

12. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про схвалення проекту рішення міської (селищної, сільської) ради щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ___ скликання

від «__» _____ № _____

Про схвалення проекту рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад»

Відповідно до частин 2, 3 статті 7 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад», підготовлений спільною робочою групою, враховуючи результати громадського обговорення цього рішення, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Схвалити проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад», підготовлений спільною робочою групою (додається).
2. Доручити _____ міському (селищному, сільському) голові _____ подати проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад» у п'ятиденний строк обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту Конституції та законам України.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

13. Зразок проекту остаточного рішення міської (селищної, сільської) ради про добровільне об'єднання територіальних громад.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії _____ скликання

від «__» _____ № _____

Про добровільне об'єднання територіальних громад

Відповідно до статей 2, 4, 6, 7, 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», враховуючи висновок _____ обласної державної адміністрації щодо відповідності проекту рішення про добровільне об'єднання територіальних громад Конституції та законам України, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Об'єднатися з територіальними громадами сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради в _____ об'єднану територіальну громаду _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Установити, що повноваження міської (селищної, сільської) ради, міського (селищного, сільського) голови завершуються в день набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, міським (селищним, сільським) головою територіальної громади, утвореної внаслідок добровільного об'єднання.
3. Визначити, що правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, є _____ міська (селищна, сільська) рада, утворена внаслідок добровільного об'єднання, з дня набуття нею повноважень.
4. Затвердити план організаційних заходів щодо добровільного об'єднання територіальних громад (додається).
5. Доручити _____ міському (селищному, сільському) голові _____ звернутися до обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

ЕТАПИ ДОБРОВІЛЬНОГО ПРИЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДО ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

З 19 березня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад», яким внесено зміни до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та передбачено процес добровільного приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад (ОТГ - далі) (табл. 2).

Добровільно приєднатися до об'єднаної територіальної громади, визнаної спроможною відповідно до частини четвертої статті 9 Закону, має право суміжна сільська, селищна територіальна громада, яка відповідно до перспективного плану формування територій громад Автономної Республіки Крим, області належить до цієї об'єднаної територіальної громади (стаття 8-1 Закону).

Тобто, умови приєднання до ОТГ:

- приєднання до ОТГ здійснюється добровільно суміжною селищною, сільською територіальною громадою;
- приєднання здійснюється до визнаної Кабінетом Міністрів України (ч. 4 ст.9 Закону) спроможної ОТГ;
- право приєднатися має лише та суміжна селищна, сільська територіальна громада, яка належить до ОТГ відповідно до перспективного плану формування громад Автономної Республіки Крим, області.

Табл. 2

Етапи приєднання територіальних громад до ОТГ та їх строки

Етапи приєднання	Максимальний строк за законом (дні)	Достатня фактична тривалість (дні)
Ініціювання приєднання відповідно до ч.1 ст.5 Закону	-	-
Вивчення пропозиції сільською, селищною радою про надання згоди на приєднання до ОТГ та її громадське обговорення	від 1 до 30 з дня надходження пропозиції	до 10 з підготовкою
Розгляд пропозиції про надання згоди на приєднання після громадського обговорення на сесії ради (ініціатора)	не визначено	2 з підготовкою і оформленням результатів
Надсилання пропозиції сільською, селищною радою про надання згоди на приєднання ОТГ, до якої є намір приєднатися	не визначено	1
Розгляд пропозиції про надання згоди на приєднання на наступній сесії радою ОТГ (проводиться без громадського обговорення в раді ОТГ)	не визначено	2 з підготовкою і оформленням результатів

Підготовка проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ	не визначено	до 5
Схвалення проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ	від 1 до 30	2 з підготовкою і оформленням результатів
Направлення проекту рішення про приєднання Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності проекту рішення про приєднання Конституції та законам України	до 5	2
Підготовка висновку щодо відповідності проекту рішення про приєднання Конституції та законам України	від 1 до 10	3
Прийняття рішення радами щодо добровільного приєднання територіальних громад до ОТГ	не визначено	2 з підготовкою і оформленням результатів
Загальна тривалість процесу	більше 75	29

Розглянемо наведені етапи більш детально.

Перший етап – Ініціювання приєднання.

Відповідно до статті 5 Закону ініціаторами добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ можуть бути:

- 1) сільський, селищний голова;
- 2) не менш як третина депутатів від загального складу сільської, селищної ради;
- 3) члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи;
- 4) органи самоорганізації населення відповідної території (за умови представлення ними інтересів не менш як третини членів відповідної територіальної громади).

Форма пропозиції щодо добровільного приєднання територіальних громад може бути у вигляді:

а) розпорядження сільського, селищного голови про ініціювання приєднання (стаття 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»), якщо таке приєднання ініціює сільський, селищний голова;

б) письмового звернення до сільського, селищного голови від депутатів, якщо таке приєднання ініціюється третинною депутатів від загального складу місцевої ради;

в) письмового звернення членів територіальної громади або органів самоорганізації населення до сільського, селищного голови з доданим відповідним протоколом проведених зборів, після надходження такого звернення голова приймає розпорядження.

Другий етап - Вивчення пропозиції сільською, селищною радою про надання згоди на приєднання до ОТГ та її громадське обговорення.

Статтею 8-1 Закону встановлено, що сільський, селищний голова забезпечує вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного приєднання до ОТГ та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції.

Порядок проведення громадського обговорення з питань, передбачених Законом, визначається відповідною радою.

Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до сільської, селищної ради для її розгляду на наступній сесії.

Третій етап – Розгляд пропозиції про надання згоди на приєднання після громадського обговорення на сесії ради (ініціатора).

Пропозиція про надання згоди на добровільне приєднання до ОТГ після завершення її громадського обговорення подається до відповідної ради для її розгляду на наступній сесії для прийняття рішення (ст.8-1 Закону).

Четвертий етап - Надсилання пропозиції сільською, селищною радою про надання згоди на приєднання ОТГ, до якої є намір приєднатися.

Згідно зі статтею 8-1 Закону сільський, селищний голова після прийняття відповідною радою рішення про надання згоди на добровільне приєднання до ОТГ надсилає пропозицію до сільської, селищної, міської ради ОТГ, до якої є намір приєднатися.

П'ятий етап - Розгляд пропозиції про надання згоди на приєднання на наступній сесії радою ОТГ.

Сільська, селищна, міська рада ОТГ на наступній сесії розглядає пропозицію щодо ініціювання добровільного приєднання до ОТГ та за результатами розгляду приймає рішення про надання згоди на добровільне приєднання до об'єднаної територіальної громади або про відмову в наданні такої згоди (стаття 8-1 Закону).

Тобто Рада ОТГ має право приймати рішення на сесії БЕЗ проведення громадського обговорення.

Зауважимо, що згідно зі статтею 9 Закону, якщо рада ОТГ прийняла рішення про відмову у наданні згоди на добровільне приєднання до неї іншої територіальної громади за її ініціативою, то Кабінет Міністрів України може скасувати рішення про визнання такої ОТГ спроможною.

Шостий етап - Підготовка проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ.

Відповідно до статті 8-2 Закону сільський, селищний, міський голова після прийняття відповідною сільською, селищною, міською радою ОТГ рішення про надання згоди на добровільне приєднання до ОТГ вживає заходів для підготовки проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ.

Такими заходами може бути створення розпорядженням голови ради (ініціатора) спільної робочої групи з представників сільської, селищної ради та ради ОТГ з підготовки проектів рішень про добровільне приєднання до ОТГ.

Проекти рішень про добровільне приєднання до ОТГ повинні, зокрема, містити:

- 1) найменування територіальної громади, яка має намір приєднатися, із зазначенням відповідних населених пунктів;
- 2) найменування об'єднаної територіальної громади, до складу якої є намір приєднатися;
- 3) план організаційних заходів щодо добровільного приєднання територіальної громади.

Сьомий етап – Схвалення проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ.

Питання про схвалення проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ розглядається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дня його внесення на їхній розгляд (стаття 8-2 Закону). У разі підтримки сесією рад проекту рішення про добровільне приєднання, нею приймається рішення про схвалення такого проекту.

Восьмий етап – Направлення проекту рішення про приєднання Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності проекту рішення про приєднання Конституції та законам України.

Схвалені сільськими, селищними, міськими радами проекти рішень про добровільне приєднання до ОТГ у п'ятиденний строк подаються Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту Конституції та законам України (стаття 8-2 Закону).

Дев'ятий етап – Підготовка висновку щодо відповідності проекту рішення про приєднання Конституції та законам України.

Згідно Закону Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання проекту рішення про добровільне приєднання до об'єднаної територіальної громади готує відповідний висновок, що затверджується постановою Ради міністрів Автономної Республіки Крим, розпорядженням голови обласної державної адміністрації (стаття 8-2 Закону).

У разі встановлення невідповідності проекту рішення про добровільне приєднання до об'єднаної територіальної громади Конституції та законам України Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація повертає його на доопрацювання.

Тобто обласна державна адміністрація повідомляє про факти невідповідності проекту рішення щодо добровільного приєднання територіальних громад нормам Конституції та законів України, вказуючи на необхідність доопрацювання поданого проекту, що дає право громадам після доопрацювання проекту рішення щодо добровільного приєднання територіальних громад повторно направити проект рішення для отримання висновку.

Десятий етап – Прийняття рішення радами щодо добровільного приєднання територіальних громад до ОТГ.

У разі відповідності проекту рішення про добровільне приєднання до ОТГ Кон-

ституції та законам України сільські, селищні, міські ради на наступній сесії приймають рішення про добровільне приєднання до ОТГ (стаття 8-2 Закону).

У разі прийняття сільською, селищною радою рішення про приєднання до ОТГ голова сільської, селищної ОТГ звертається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася, в установленому законом порядку.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання рішення про добровільне приєднання до об'єднаної територіальної громади у разі його відповідності висновку, передбаченому частиною п'ятою цієї статті, звертається до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася.

Про таке звернення Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація одночасно інформує Верховну Раду України, Верховну Раду Автономної Республіки Крим, відповідні обласні ради, відповідні ради, що прийняли рішення про добровільне приєднання до об'єднаної територіальної громади (стаття 8-2 Закону).

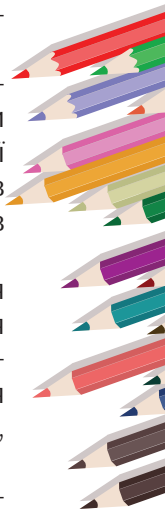
Відповідно до статті 8-3 Закону повноваження сільської, селищної ради та сільського, селищного голови територіальної громади, що приєдналася до сільської, селищної об'єднаної територіальної громади, припиняються з моменту офіційного оголошення відповідною територіальною виборчою комісією на сесії сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади рішення про підсумки додаткових виборів та визнання повноважень не менше половини депутатів від територіальної громади, що приєдналася, обраних на виборах до сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади.

Повноваження сільської, селищної ради та сільського, селищного голови територіальної громади, що приєдналася до міської об'єднаної територіальної громади, припиняються з моменту прийняття сільськими, селищними, міськими радами рішення про приєднання до міської об'єднаної територіальної громади.

З моменту припинення повноважень сільського, селищного голови територіальної громади, що приєдналася до об'єднаної територіальної громади, його повноваження набуває сільський, селищний, міський голова об'єднаної територіальної громади.

Сільський, селищний голова територіальної громади, що приєдналася до об'єднаної територіальної громади, виконує обов'язки старости відповідно до закону на період повноважень ради об'єднаної територіальної громади поточного скликання. За ним зберігаються розмір та умови оплати праці, що були йому встановлені як сільському, селищному голові до приєднання.

Об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальної громади, що приєдналася до ОТГ, з дня припинення повноважень сільською, селищною радою територіальної громади, що приєдналася до ОТГ (стаття 8-3 Закону).

ЗРАЗКИ ПРОЕКТІВ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО ДОБРОВІЛЬНОГО ПРИЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДО ОТГ

1. Зразок проекту розпорядження селищного, сільського голови щодо ініціювання добровільного приєднання.

Проект

_____ селищний, сільський голова

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від «___» _____ 2017 року

№ _____

Про ініціювання добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до об'єднаної територіальної громади

Відповідно до частин 1, 2 статті 5, статті 8-1 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Ініціюю добровільне приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади.
2. Провести громадське обговорення щодо можливого добровільного приєднання територіальних громад протягом 30 днів з дня прийняття цього розпорядження (*зазначається відповідальний виконавець або орган*).
3. Включити до порядку денного _____ сесії _____ скликання _____ селищної, сільської ради питання про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Селищний, сільський голова

(ПБ)

2. Зразок проекту розпорядження селищного, сільського голови щодо вивчення пропозиції стосовно ініціювання добровільного об'єднання.

Проект

_____ селищний, сільський голова

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від «___» _____ 2017 року

№ _____

Про вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного приєднання територіальних громад та її громадське обговорення

Відповідно до частини 3 статті 8-1 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з урахуванням звернення депутатів селищної, сільської ради (членів територіальної громади, органів самоорганізації населення):

1. Провести вивчення пропозиції депутатів селищної, сільської ради (членів територіальної громади, органів самоорганізації населення) щодо ініціювання добровільного приєднання територіальних громад та подати відповідну інформацію *(азначається відповідальний виконавець або орган)*.
2. Провести громадське обговорення пропозиції щодо ініціювання добровільного приєднання територіальних громад протягом 30 днів з дня її надходження *(азначається відповідальний виконавець або орган)*.
3. Включити до порядку денного _____ сесії ____ скликання _____ селищної, сільської ради питання про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади.
4. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Селищний, сільський голова

(ПІБ)

3. Зразок проекту рішення селищної, сільської ради про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад.

Проект

_____ селищна, сільська рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ____ скликання

від «__» _____ № _____

Про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади

Відповідно до частини 3 статті 8-1 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши ініціативу селищного, сільського голови (депутатів, членів територіальної громади, органу самоорганізації населення) щодо приєднання територіальних, та враховуючи результати громадського обговорення цієї ініціативи, _____ селищна, сільська рада вирішила:

1. Надати згоду на добровільне приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади _____ району _____ області.
2. Селищному, сільському голові звернутися до _____, _____ суміжної сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, до якої є намір приєднатися, з пропозицією про добровільне приєднання територіальних громад.

Селищний, сільський голова

(ПБ)

4. Зразок проекту листа селищного, сільського голови із пропозицією щодо добровільного приєднання територіальних громад.

Проект

_____ міському
(селищному, сільському) голові

_____

Просимо розглянути відповідно до вимог Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» пропозицію щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади з центром у місті (селищі, селі) _____.

Додатки:

1. Ініціатива селищного, сільського голови (розпорядження селищного, сільського голови) (звернення депутатів, членів громади, органу самоорганізації населення) на ___ арк.;
2. Рішення _____ селищної, сільської ради від «___» _____ 2017 року №_____ «Про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади» на ___ арк.

Селищний, сільський голова

(ПІБ)

5. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради ОТГ про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії _____ скликання

від «__» _____ № _____

Про надання згоди на добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади

Відповідно до частини 5 статті 8-1 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши пропозицію _____ селищного, сільського голови щодо приєднання, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Надати згоду на добровільне приєднання територіальних громад сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

6. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про приєднання.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ___ скликання

від «__» _____ № _____

Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади

Відповідно до статей 8-2 та 8-3 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», враховуючи висновок _____ обласної державної адміністрації щодо відповідності проекту рішення про добровільне приєднання територіальних громад Конституції та законам України, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Приєднати територіальні громади сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Визначити, що правонаступником всього майна, прав та обов'язків селищної, сільської ради є _____ міська (селищна, сільська) рада об'єднаної територіальної громади.
3. Затвердити план організаційних заходів щодо добровільного приєднання територіальної громади (додається).
4. Доручити голові _____ (селищної, сільської) об'єднаної територіальної громади звернутися до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася, в установленому законом порядку (*пункт вказується у разі приєднання до селищної, сільської об'єднаної територіальної громади*).

Міський (селищний, сільський) голова

(ПІБ)

Проект

Додаток до
Рішення від «__» ____ 2017 року
№ ____ міської
(селищної, сільської) ради ____ сесії
__ скликання

ПЛАН
організаційних заходів щодо добровільного приєднання
територіальних громад

1. Об'єднаній територіальній громаді передбачити приміщення (будівлю) для розташування служб:

- приміщення для органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади з урахуванням додаткових функцій управління фінансами та комунальною власністю, містобудівною діяльністю, освітою, охороною здоров'я, культурою, спортом, туризму, соціальним захистом тощо;

- приміщення для поліклініки (амбулаторії, ФАП), Центру первинної медико-санітарної допомоги;

- приміщення для територіального центру соціального захисту;

- приміщення для центру надання адміністративних послуг;

- окрема будівля для органів правопорядку;

- приміщення для органів державної влади (пенсійного фонду, центру зайнятості, казначейства, реєстрації актів цивільного стану та майнових прав);

- приміщення для пожежної частини та інших, у разі необхідності.

2. Здійснити заходи щодо кадрового забезпечення всіх служб.

3. Міській (селищній, сільській) раді:

- забезпечити подання роз'яснювальних матеріалів з питань приєднання територіальних громад у місцеві ЗМІ, у мережу Інтернет;

- після прийняття рішення про добровільне приєднання територіальних громад голові ОТГ звернутися з поданням до обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до ЦВК для прийняття нею рішення про призначення додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася, в установленому законом порядку (*позиція вказується у разі приєднання до селищної, сільської ОТГ*).

...
Вказуються інші організаційні заходи, необхідні для здійснення приєднання територіальних громад відповідно до Закону.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

7. Зразок проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про схвалення проекту рішення міської (селищної, сільської) ради про добровільне приєднання територіальних громад.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада
РІШЕННЯ
_____ сесії ____ скликання

від «__» _____ № _____

Про схвалення проекту рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади»

Відповідно до частини 3 статті 8-2 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розглянувши проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади», _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Схвалити проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади» (додається).
2. Доручити _____ міському (селищному, сільському) голові _____ подати проект рішення міської (селищної, сільської) ради «Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади» у п'ятиденний строк обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту Конституції та законам України.

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

8. Зразок проекту остаточного рішення міської (селищної, сільської) ради про приєднання територіальної громади до ОТГ.

Проект

_____ міська (селищна, сільська) рада

РІШЕННЯ

_____ сесії ___ скликання

від «__» _____ № _____

Про добровільне приєднання територіальних громад до об'єднаної територіальної громади

Відповідно до статей 8-2 та 8-3 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», враховуючи висновок _____ обласної державної адміністрації щодо відповідності проекту рішення про добровільне приєднання територіальних громад Конституції та законам України, _____ міська (селищна, сільська) рада вирішила:

1. Приєднати територіальні громади сіл _____, _____, _____ сільської ради, села _____, селища _____ селищної ради до _____ сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади _____ району _____ області з центром у місті (селищі, селі) _____.
2. Визначити, що правонаступником всього майна, прав та обов'язків селищної, сільської ради є _____ міська (селищна, сільська) рада об'єднаної територіальної громади.
3. Затвердити план організаційних заходів щодо добровільного приєднання територіальної громади (додається).
4. Доручити голові _____ (селищної, сільської) об'єднаної територіальної громади звернутися до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася, в установленому законом порядку (*пункт вказується у разі приєднання до селищної, сільської об'єднаної територіальної громади*).

Міський (селищний, сільський) голова

(ПБ)

ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СТАРОСТУ СЕЛА (СЕЛИЩА) ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

З 12 березня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища», яким більш чітко визначено правовий статус старости селища, села об'єднаної територіальної громади шляхом визначення просторових меж його діяльності, кола повноважень, підстав та порядку дострокового припинення повноважень, гарантій його діяльності. З урахуванням положень зазначеного Закону нижче наводимо текст Примірного положення:

ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ про старосту села (селища) об'єднаної територіальної громади

1. Загальні положення

1.1. Це Положення відповідно до Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори», інших актів законодавства України, Статуту об'єднаної територіальної громади визначає правовий статус сільського (селищного) старости, його повноваження та відповідальність.

1.2. Староста села, селища (далі - староста) є виборною посадовою особою місцевого самоврядування відповідного села, селища, яке перебуває у складі об'єднаної територіальної громади.

1.3. Правовою основою діяльності старости є Конституція України, закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори», інші акти законодавства України, Статут об'єднаної територіальної громади та це Положення.

1.4. Положення затверджується рішенням ради.

1.5. Перелік населених пунктів _____ громади (сіл, селищ), в яких запроваджується посада старости, затверджується радою. У населеному пункті, який є адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, посада старости не запроваджується.

1.6. Староста набуває статусу виборної посадової особи місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

1.7. Староста є членом виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради за посадою. Староста виконує свої обов'язки на постійній основі. Староста не може мати інший представницький мандат, суміщати свою службову діяльність з іншою посадою, у тому числі на громадських засадах, займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю.

1.8. На старост поширюються гарантії діяльності депутатів місцевих рад, передбачені Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», якщо інше не встановлено законом.

2. Обрання старости та строк його повноважень

2.1. Староста обирається жителями села, селища (сіл, селищ), розташованого на території відповідного старостинського округу (частина території об'єднаної територіальної громади, утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», на якій розташовані один або декілька населених пунктів (сіл, селищ), крім адміністративного центру об'єднаної територіальної громади, визначена сільською, селищною, міською радою з метою забезпечення представництва інтересів жителів такого населеного пункту (населених пунктів) старостою), на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування в порядку, визначеному законом, і здійснює свої повноваження на постійній основі.

2.2. Право голосу на виборах старости мають громадяни України, які мають це право відповідно до статті 70 Конституції України, належать до об'єднаної територіальної громади та зареєстрували у встановленому законом порядку своє місце проживання на території населеного пункту (села або селища), де за рішенням ради проводяться такі вибори.

2.3. Старостою може бути обраним будь-який громадянин України, який має право голосу відповідно до статті 70 Конституції України, незалежно від того, де він зареєстрував місце свого проживання.

2.4. Повноваження старости починаються з моменту складення ним присяги відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» на пленарному засіданні відповідної сільської, селищної, міської ради, на якому відповідною територіальною виборчою комісією були оголошені рішення щодо його обрання та реєстрації.

2.5. Строк повноважень старости, обраного на чергових виборах, становить п'ять років, крім випадків дострокового припинення його повноважень з підстав і в порядку, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

2.6. Повноваження старости припиняються достроково у разі:

- 1) його звернення з особистою заявою до сільської, селищної, міської ради про складення ним повноважень старости;
- 2) припинення громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;
- 3) набуття громадянства іншої держави;
- 4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- 5) набрання законної сили рішенням суду про притягнення його до відповідальності за правопорушення, пов'язане з корупцією, яким накладено стягнення у виді позбавлення права займати посади або займатися діяльністю, що пов'язана з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- 6) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним, безвісно відсутнім чи оголошення померлим;
- 7) його смерті;
- 8) відкликання з посади за народною ініціативою.

2.7. Повноваження старости можуть бути достроково припинені за рішенням сільської, селищної, міської ради, якщо він порушує Конституцію або закони Укра-

їни, права і свободи громадян, не забезпечує здійснення наданих йому повноважень. Рішення про дострокове припинення повноважень старости рада приймає таємним або відкритим голосуванням більшістю голосів від загального складу ради.

2.8. Староста може бути відкликаний з посади за народною ініціативою в порядку, визначеному Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», з особливостями, передбаченими частинами четвертою і п'ятою статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», не раніше як через рік з моменту набуття ним повноважень.

2.9. Рішення про внесення пропозицій щодо відкликання старости за народною ініціативою приймається на зборах виборців у кількості не менше:

- 1) 10 осіб для відкликання старости села;
- 2) 15 осіб для відкликання старости селища.

На підтримку пропозиції про відкликання старости має бути зібрано кількість підписів, що перевищує кількість голосів, поданих за нього на місцевих виборах, за результатами яких він був обраний старостою.

Рішення про дострокове припинення повноважень старости у зв'язку з його відкликанням за народною ініціативою приймається за поданням територіальної виборчої комісії відповідною сільською, селищною, міською радою більшістю голосів від її загального складу.

2.10. Повноваження старости припиняються достроково, а відповідна особа звільняється з посади:

1) з підстав, зазначених у пунктах 1, 2, 3 частини першої статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», - з дня прийняття відповідною радою рішення, яким береться до відома зазначений факт;

2) з підстав, зазначених у пунктах 4, 5, 6 частини першої статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», - з дня, наступного за днем одержання радою або її виконавчим комітетом копії відповідного рішення суду, без прийняття рішення відповідної ради;

3) з підстави, зазначеної у пункті 7 частини першої статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», - з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть;

4) з підстави, зазначеної у пункті 8 частини першої статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», - з моменту вступу на цю посаду іншої особи, обраної на наступних місцевих виборах;

5) у випадку, передбаченому частиною другою статті 791 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», - з дня прийняття відповідною радою рішення про дострокове припинення повноважень старости.

3. Завдання та повноваження старости

3.1. Відповідно до статті 541 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» староста:

- 1) представляє інтереси жителів відповідного села, селища у виконавчих органах сільської, селищної, міської ради;
- 2) бере участь у пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради та засі-

даннях її постійних комісій;

3) має право на гарантований виступ на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради, засіданнях її постійних комісій з питань, що стосуються інтересів жителів відповідного села, селища;

4) сприяє жителям відповідного села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;

5) бере участь в організації виконання рішень сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, розпоряджень сільського, селищного, міського голови на території відповідного старостинського округу та у здійсненні контролю за їх виконанням;

6) бере участь у підготовці проекту місцевого бюджету в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного старостинського округу;

7) вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного старостинського округу виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб;

8) бере участь у підготовці проектів рішень сільської, селищної, міської ради, що стосуються майна територіальної громади, розташованого на території відповідного старостинського округу;

9) бере участь у здійсненні контролю за використанням об'єктів комунальної власності, розташованих на території відповідного старостинського округу;

10) бере участь у здійсненні контролю за станом благоустрою відповідного села, селища та інформує сільського, селищного, міського голову, виконавчі органи сільської, селищної, міської ради про його результати;

11) отримує від виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення наданих йому повноважень;

12) сприяє утворенню та діяльності органів самоорганізації населення, організації та проведенню загальних зборів, громадських слухань та інших форм безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення у відповідному селі, селищі;

13) здійснює інші повноваження, визначені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами.

3.2. Обов'язки старости:

1) дотримуватися Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Статуту об'єднаної територіальної громади, регламенту ради, цього Положення та інших нормативно-правових актів, що визначають порядок його діяльності та взаємовідносини з об'єднаною територіальною громадою, органами місцевого самоврядування та їхніми посадовими особами, громадою та її членами.

2) брати участь у засіданнях виконавчого комітету ради. Виконувати доручення ради, її виконавчого комітету, голови, інформувати їх про виконання доручень;

3) брати участь в організації та проведенні зборів членів відповідної громади та у оформленні документів цих зборів, вносити пропозиції до порядку денного зборів. Організовувати виконання рішень зборів членів відповідної громади та здійснюва-

ти моніторинг їх виконання;

4) сприяти виконанню на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади, програм соціально-економічного та культурного розвитку, затверджених рішенням ради, інших актів ради та її виконавчого комітету. Вносити до виконавчого комітету, інших виконавчих органів ради пропозиції з цих питань.

5) вести прийом членів громади згідно з визначеним у Статуті об'єднаної територіальної громади графіком. Здійснювати моніторинг стану дотримання їхніх прав і законних інтересів у сфері соціального захисту, культури, освіти, фізичної культури та спорту, житлово-комунального господарства, реалізації ними права на працю та медичну допомогу;

6) вести облік та узагальнювати пропозиції членів громади з питань соціально-економічного та культурного розвитку відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади, соціального, побутового та транспортного обслуговування його жителів;

7) приймати від членів внутрішньої громади заяви, адресовані органам місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади та їхнім посадовим особам, передавати їх за призначенням;

8) здійснювати моніторинг благоустрою відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади, вживати заходів до його підтримання в належному стані;

9) сприяти проведенню передбачених Статутом об'єднаної територіальної громади контрольних заходів на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади (землекористування, довкілля, об'єкти житлово-комунальної інфраструктури тощо);

10) здійснювати моніторинг за дотриманням на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади громадського порядку, станом виконанням встановлених рішеннями ради правил з питань благоустрою території населених пунктів територіальної громади, забезпечення в них чистоти і порядку, торгівлі на ринках та зберігання тиші в громадських місцях тощо;

11) контролювати дотримання правил використання об'єктів комунальної власності територіальної громади, що розташовані на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

12) сприяти діяльності органу (органам) самоорганізації населення відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

13) надавати практичну допомогу органам самоорганізації населення у виконанні ними своїх завдань та повноважень;

14) не допускати на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади дій чи бездіяльності, які можуть зашкодити інтересам територіальної громади та держави;

15) своєчасно надавати інформацію до Реєстру об'єктів власності об'єднаної територіальної громади щодо об'єктів, які розташовані на території відповідного населеного пункту (села, селища) громади.

16) періодично звітувати (не менш одного разу на рік) перед радою, зборами членів відповідної громади чи у інший спосіб, передбачений Статутом об'єднаної

територіальної громади, про свою роботу;

17) дотримуватися правил службової етики встановлених законодавчими актами України, Статутом об'єднаної територіальної громади, іншими актами її органів;

18) виконувати поточні доручення ради та її виконавчого комітету, голови, звітувати про їх виконання.

3.3. Староста має право:

1) офіційно представляти громаду, її членів в органах місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади, брати участь з правом дорадчого голосу у пленарних засіданнях ради, засіданнях її постійних та тимчасових комісій, на яких розглядаються питання, що зачіпають інтереси членів відповідної громади;

2) одержувати від органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади та їхніх посадових осіб, а також від підприємств, установ, організацій комунальної форми власності, інститутів громадянського суспільства, що розташовані на території громади інформацію, документи та матеріали, які стосуються соціально-економічного та культурного розвитку відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

3) погоджувати проекти рішень ради та її виконавчого комітету щодо майна об'єднаної територіальної громади, розташованого на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

4) вносити пропозиції до порядку денного засідань виконавчого комітету ради з питань, які стосуються інтересів відповідної громади. Оголошувати на засіданнях виконавчого комітету тексти заяв та звернень відповідної громади, її членів з питань, що стосуються інтересів громади чи інтересів територіальної громади загалом;

5) порушувати у виконавчому комітеті ради питання про необхідність проведення перевірок з питань, віднесених до компетенції ради та її органів, діяльності підприємств, установ і організацій розташованих на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади незалежно від форми власності;

6) вносити пропозиції щодо усунення недоліків і порушень керівникам підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, і органів, діяльність яких перевірялася відповідно до підпункту 5 цього пункту, а також органам, яким вони підпорядковані, порушувати питання про притягнення до відповідальності осіб, з вини яких сталося порушення;

7) пропонувати питання для розгляду органом (органами) самоорганізації населення відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

8) вносити пропозиції щодо персонального складу громадських контрольних інспекцій, що створюються за рішенням загальних зборів об'єднаної територіальної громади, сприяти залученню членів внутрішньої громади до участі у здійсненні ними контрольних заходів на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади;

9) звертатися до державних та муніципальних правоохоронних органів у разі виявлення порушень громадського порядку на території відповідного населеного пункту (села, селища) об'єднаної територіальної громади.

3.4. З метою запобігання негативним наслідкам реального, потенційного конфлікту інтересів староста бере участь у розгляді, підготовці та прийнятті виконавчим комітетом ради рішень, де може виникнути конфлікт його інтересів, за умови самостійного публічного оголошення про такий конфлікт під час засідання виконавчого комітету, на якому розглядається відповідне питання.

3.5. Здійснення контролю за дотриманням вимог пункту 3.4 цього Положення, надання старості консультацій та роз'яснень щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, поведження з майном, що може бути неправомірною вигодою та подарунками, покладається на постійну комісію, визначену радою.

4. Організація роботи старости та забезпечення його діяльності

4.1. Місце та режим роботи, правила внутрішнього розпорядку, діловодства та інші питання організації діяльності старости визначаються радою та її виконавчим комітетом.

4.2. Інформаційне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності старости здійснюється виконавчим комітетом ради.

5. Підзвітність та підконтрольність старости

5.1. При здійсненні наданих повноважень староста є підзвітним, підконтрольним і відповідальним перед жителями відповідного села, селища, відповідальним - перед сільською, селищною, міською радою.

5.2. Староста не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед жителями відповідного села, селища на відкритій зустрічі з громадянами.

На вимогу не менше половини депутатів сільської, селищної, міської ради староста інформує раду про свою роботу.

6. Відповідальність старости

6.1. При здійсненні наданих повноважень староста є відповідальним перед радою та громадою.

6.2. За наявності підстав, передбачених пунктом 2.6 цього Положення, повноваження старости можуть бути припинені достроково за рішенням ради.

6.3. За наявності підстав, передбачених пунктом 2.8 цього Положення староста може бути відкликаний з посади за народною ініціативою.

6.4. Староста може бути притягнений до дисциплінарної, цивільної, адміністративної та кримінальної відповідальності відповідно до закону.

Посібники для об'єднаних територіальних громад

Модуль 1. Примірний статут територіальної громади та Примірне положення про старосту (видання друге)

Модуль 2. Процедурні питання організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади (видання друге)

Модуль 3. Організація роботи виконавчих органів місцевого самоврядування. Примірні положення структурних підрозділів (видання друге)

Модуль 4. Алгоритм основних дій з реорганізації органів місцевого самоврядування (видання друге)

Модуль 5. Стратегічний план розвитку громади (видання друге)

Модуль 6. Відповіді на актуальні питання (видання друге)

Посібники розміщені за посиланням <http://auc.org.ua/library>

ПРОЕКТ ПУЛЬС
Асоціація міст України
вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, 04053
тел./факс 044 486 2812, 486 2878